

Ruokaviraston siemenyksikkö

Siemenviljelijän muistilista

Sertifioidun siemenen tuotantoon tarkoitettuja viljelyksiä perustettaessa kannattaa tarkistaa muutama asia, jotta pystyy välttämään turhat hylkäykset. Seuraavassa on selostettu tällaisia muistettavia asioita. Enemmän tietoa aiheesta on Ruokaviraston kotisivuilla ([ruokavirasto.fi](#) → [Tietoa meistä](#) → [Asiointi](#) → [Oppaat ja lomakkeet](#) → [Yritykset](#) → [Kasvintuotantoala](#) → [Simentarkastuksen ohjeet](#)) ohjeessa *Siementuotantoa koskevat sertifiointin vaatimukset*.

1. **Tarkista esikasvit kaikilta niiltä lohkoilta, joilla tuotat siementä.** Edellisinä vuosina lohkoilla on voinut viljellä:

- eri lajia
- saman lajin samaa lajiketta, jos esikasviviljelys on perustettu sertifioidulla siemenellä, tai jos esikasviviljelys on viljelystarkastettu.

Esikasviksi ei kelpaa:

- saman lajin eri lajike (kevät- ja syysvehnä sekä kevät- ja syysruis ovat samaa lajia)
- sama lajike kuin mistä siementä tuotetaan, jos esikasviviljelystä ei ole perustettu sertifioidulla siemenellä, tai jos esikasviviljelystä ei ole viljelystarkastettu
- nurmikasveilla luonnonhoitopelto, nurmikesanto, rehunurmi tms., jos ei ole selvää, että viljelyksellä ei ole ollut siemenviljeltävää lajia. Ruokavirasto voi selvittää kasvuston perustamiseen käytetyt lajit ja lajikkeet kantasiemenen kauppaeränumeron avulla, jos kasvusto on perustettu sertifioidulla siemenellä.

Jäljempänä on kerrottu, montako vuotta pitää olla kulunut siitä, kun lohkoilla on viimeksi viljelty saman lajin eri lajiketta tai saman lajikkeen aitoudeltaan tuntematonta erää.

Ruokavirasto tulkitsee, että sertifioidun siemenen herneen, kauran, ohran ja vehnän esikasvikelpoisuus voidaan osoittaa, jos edellisen vuoden sadosta otettu virallinen näyte hyväksytään Ruokaviraston lajikeaitoustarkastuksessa. Virallisen näytteenottajan ottama näyte on oltava Ruokavirastossa viimeistään 31.5.

2. Herneen, kauran, ohran sekä vehnän päivitetty lajikerhytely on Ruokaviraston kotisivuilla ([ruokavirasto.fi](#) → [Tietoa meistä](#) → [Asiointi](#) → [Oppaat ja lomakkeet](#) → [Yritykset](#) → [Kasvintuotantoala](#) → [Simentarkastuksen ohjeet](#)) kohdassa *Lajikekuvaukset ja lajikerajoitusryhmät*. Samaan ryhmään kuuluvia lajikkeita ei suositella viljeltävän samalla tilalla.

Rapsin ja rypsin osalta lajikerajoitukset ovat yhä voimassa. Tilalla saa viljellä kerrallaan vain yhtä lajiketta rapsia, jos rapsista on siementuotantoa. Sama pätee rypsiin. Tilalla voi kuitenkin olla yhtä aikaa tuotannossa saman lajin yhtä kevätkuotoista ja yhtä syyskuotoista lajiketta.

3. Nurmi- ja nurmipalkokasvien siemenviljelysten satovuodet:

- **Apilat, punanata ja raiheinät:** siemensatoa saa korjata kolmena peräkkäisenä vuotena
- **Nurminata:** siemensatoa saa korjata neljänä peräkkäisenä vuotena
- **Timotei, ruokohelpi, valkomesikkä ja vuohenherne:** siemensatoa saa korjata viitenä peräkkäisenä vuotena
- **Ruokonata:** siemensatoa saa korjata kuutena peräkkäisenä vuotena.

4. **Siemenviljeltävän lajikkeen muu tuotanto**, kuten mallas- tai rehuviljelys, on perustettava vähintään yhtä korkealla siemenluokalla kuin itse siemenviljelys. Myös muu tuotanto on viljelystarkastettava ja sitä kohdellaan osana siemenviljelystä.
 5. Hampun, härkäpavun, nurmi- ja nurmipalkokasvien, rukiin, ruisvehnän, rapsin, rypsin sekä öljykuminan siementuotannossa vaaditaan risteytymisen estämiseksi **eristysettäisyydet** muihin saman lajin viljelyksiin. Lajikohtaiset etäisyydet ovat seuraavalla sivulla. Eristysettäisyysvaatimus koskee kaikkia saman lajin viljelyksiä riippumatta siitä, kuka toisen viljelyksen omistaa tai mikä sen käyttötarkoitus on.
 6. **Siemenviljelys ei saa sijaita hukkakauran tarkkailulohkolla. Tarkkailulohkolla ei saa viljellä kauraa tai sellaista lajiketta, mistä tilalla tuotetaan siementä.**
 7. **Siemenviljelykseltä ei saa torjua hukkakauraa.**
 8. **Viljelijän hankkiessa lisämaata** ostamalla, vuokraamalla tai muulla tavoin, lohkon hukkakaurarekisterin tilanne kannattaa ensimmäiseksi tarkistaa kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselta. Viljelijän on syytä ottaa yhteyttä Ruokavirastoon poikkeusluvan saamiseksi, jos hankinnassa oleva maa on rekisterissä. Asiaan liittyvää ohjeistusta on osoitteessa ruokavirasto.fi → [Tietoa meistä](#) → [Asiointi](#) → [Oppaat ja lomakkeet](#) → [Yritykset](#) → [Kasvintuotantoala](#) → [Siementarkastuksen ohjeet](#) kohdassa *Kunnan hukkakaurarekisterissä olevan lisämaan hankinta siemenviljelytilalle*. Poikkeusluvan hakulomake on osoitteessa ruokavirasto.fi → [Tietoa meistä](#) → [Asiointi](#) → [Oppaat ja lomakkeet](#) → [Yritykset](#) → [Kasvintuotantoala](#) → [Siementarkastuksen lomakkeet](#) kohdassa *Poikkeuslupahakemus pohja liittyen lisämaan hankintaan, joka on kunnan hukkakaurarekisterissä*.
- Viljelijän vastuulla on huolehtia siitä, että tarvittava poikkeuslupa on voimassa kuluvana kasvukautena. Vanhentunut poikkeuslupa voi estää siemenviljelyksen hyväksymisen.
9. **Siemenviljelystä ei saa puida ennen kuin se on tarkastettu.**
 10. **Viljelijän kannattaa koota viljelystarkastajaa varten valmiiksi tarvittavat tiedot.** Tarkastaja pyytää vakuustodistusta, laskua tms. asiakirjaa kantasiemenestä sekä esikasvitietoja lohkokirjanpidosta, lohkonumeroita ja pinta-aloja. Lohkokartat helpottavat tarkastajan työtä.
 11. Siemenviljeltävän lajikkeen lohko- ja esikasvitiedot tulostuvat suoraan tukijärjestelmästä viljelystarkastuspöytäkirjalle. **Viljelijän kannattaa siis varmistaa, että kaikki lajit ja lajikkeet ovat oikein ilmoitettu tukihakemuksessa.**

Lisätietoja antavat:

Toni Valo (toni.valo@ruokavirasto.fi)	puh. 050 471 7076
Maarit Markkula (maarit.markkula@ruokavirasto.fi)	puh. 040 846 9148
Kaarina Paavilainen (kaarina.paavilainen@ruokavirasto.fi)	puh. 040 833 2480
Ritva Vallivaara-Pasto (ritva.vallivaara-pasto@ruokavirasto.fi)	puh. 040 833 2482

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee viime kädessä tuomioistuin. Ruokaviraston ohjeissa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Ruokaviraston näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.

Esikasvivaatimukset vaihtelevat lajeittain

Montako vuotta pitää olla kulunut siitä, kun viljelyksellä on viimeksi viljelty saman lajin eri lajiketta tai saman lajikkeen aitoudeltaan tuntematonta erää:

- viljat	2 vuotta perussiemenluokkaa tuotettaessa 1 vuosi sertifioitu siemen -luokkaa tuotettaessa
- nurmikasvit	2 vuotta (perustamisvuosi ei ole esikasvivuosi)
- nurmipalkokasvit (mm. apilat)	3 vuotta (perustamisvuosi ei ole esikasvivuosi)
- herne	2 vuotta
- härkäpapu	2 vuotta
- pellava	1 vuosi
- rapsi	5 vuotta
- rypsi	5 vuotta
- kumina (öljykasvina)	2 vuotta

Syysviljoilla sekä syysrypsillä ja -rapsilla perustamisvuosi on ensimmäinen esikasvivuosi.

Siemenviljelykseltä vaadittu eristystettäisyys muihin kasvustoihin, jotka ovat saman lajin eri lajiketta tai lajike on tuntematon

	Perussiemen	Sertifioitu siemen
- ruis	300 m	250 m
- ruisvehnä (itsepölytteiset)	50 m	20 m
- rapsi, muut kuin hybridit	200 m	100 m
- rypsi, muut kuin hybridit	400 m	200 m
- hybridirapsi	500 m	300 m
- hybridirypsi	500 m	300 m
- kumina (öljykasvina), hamppu (kaksikotiset lajikkeet)	400 m	200m

Nurmi- ja nurmipalkokasveilla:

Viljelys yli 2 ha:

Perussiemen	100 m
Sertifioitu siemen (siemenluokka)	50 m

Viljelys alle 2 ha:

Perussiemen	200 m
Sertifioitu siemen (siemenluokka)	100 m

Härkäpavulla ja lupiineilla:

B- ja C1-luokkaan tarkastettavat:

Viljelyksen koko enintään 2 ha	200 m
Viljelyksen koko yli 2 ha	100 m

C2-luokkaan tarkastettavat:

Viljelyksen koko enintään 2 ha	100 m
Viljelyksen koko yli 2 ha	50 m

HUOM! Nauris, kiinankaali ja rypsi ovat samaa lajia ja voivat risteytyä keskenään. Myös lanttu ja rapsi ovat keskenään samaa lajia ja voivat risteytyä.

Esimerkkejä, miten Ruokaviraston tulkinnan mukaan tulee toimia

Esimerkki 1

Viljelijällä on yksi hukkakauran tarkkailulohko. Hän aikoo viljellä tarkkailulohkolla Elmeri-ohraa. Elmeri-ohraa on viljelyssä myös tilan siementuotantolohkoilla.

Viljelijän ei pidä kylvää tarkkailulohkolle Elmeri-ohraa, koska tarkkailulohkolla ei saa viljellä sellaista lajiketta, josta tuotetaan siementä. Tarkkailulohkolla ei saa viljellä myöskään kauraa. Sen sijaan viljelijä voi kylvää tarkkailulohkolle esimerkiksi Vilde-ohraa.

Esimerkki 2

Viljelijällä on hallinnassaan kahdesta neljään hukkakauran tarkkailulohkoa. Hän aikoo tuottaa tilalla siementä kaurasta, vehnästä, härkäpavusta ja nurminadasta.

Kauran siementuotanto kyseisellä tilalla ei ole mahdollista, koska tarkkailulohkoja on enemmän kuin yksi. Vehnän, härkäpavun ja nurminadan siementuotanto käy, koska tarkkailulohkoja on korkeintaan neljä. Viides tarkkailulohko aiheuttaisi sen, että siementuotanto tilalla ei olisi mahdollista. Ruokaviraston myöntämän poikkeusluvan saaneita lohkoja ei lasketa mukaan siemenviljelyä rajoittavien tarkkailulohkojen määrään.

Esimerkki 3

Viljelijällä on tietyn lajikkeen siemenviljelys useammassa kasvulohkossa. Korkeintaan kahdella kasvulohkolla havaitaan yhteensä enintään kahdeksan hukkakaurayksilöä.

Hukkakaurasta vapaiden lohkojen sato voidaan hyväksyä siementuotantoon, jos sato on mahdollista korjata ja varastoida siten, että riskiä hukkakauran joutumisesta siemensatoon ei ole. Siemenviljelys hylättäisiin kokonaisuudessaan, jos hukkakauraa havaittaisiin viljelyksellä useammalla kuin kahdella kasvulohkolla, tai jos hukkakauroja havaittaisiin viljelykseltä yli kahdeksan kappaletta.

Esimerkki 4

Viljelijä aikoo perustaa puna-apila Saijan siemenviljelyksen kesällä 2023. Esikasveina lohkolla ovat olleet ohra (vuonna 2022), ohra (vuonna 2021) ja rehunurmi (vuonna 2020).

Puna-apilan esikasvivaatimus on kolme vuotta. Rehunurmen siemenseoksen lajit tulee selvittää. Siemenseoksessa ei saa olla muita puna-apilalajeja.

Esimerkki 5

Viljelijä aikoo tuottaa C2-siemenluokan siementä Aslak-kaurasta. Lisäksi hän aikoo viljellä kauraa rehuksi.

Rehuviljelys on perustettava vähintään yhtä korkean siemenluokan siemenellä kuin siemenviljelys, jos viljelijä haluaa tuottaa rehukauraa nimenomaan Aslak-lajikkeesta. Tällainen siemenviljeltävän lajikkeen muu tuotanto on aina myös viljelystarkastettava. Kantasiemen- ja tarkastusvaatimusta ei ole, kun rehu tuotanto tapahtuu muusta kuin siementuotettavasta lajikkeesta.

Esimerkki 6

Viljelijällä on 14 ha Tuukka-timotein siemenviljelys, jolla hänen on tarkoitus tuottaa C-siemenluokan siementä. Siemenviljelys on kolmessa lohossa, jotka ovat kooltaan 8 ha (lohko A), 4 ha (lohko B) ja 2 ha (lohko C). Lähimmät muut lohkot, joilla viljellään timoteitä, ovat:

- 15 m etäisyydellä lohkosta A on niittämätön kesanto, jolla kasvaa lähes pelkästään timoteita. Lohkolla on eri omistaja ja lajiketta ei tiedetä.
- 75 m etäisyydellä lohkosta B on niittämätön kesanto, jolla kasvaa lähes pelkästään timoteita. Lohkolla on eri omistaja ja lajiketta ei tiedetä.
- 10 m etäisyydellä lohkosta C on viherrehun tuotantoon tarkoitettu lohko.

Lohkon A lähellä oleva niittämätön timoteipello aiheuttaa osittaisen hylkäyksen lohkolla A, koska 50 m eristysvälyvaatimus ei täyty. Ratkaisuun ei vaikuta se, kuka kesantopellon omistaa.

Lohko B voidaan hyväksyä siementuotantoon, koska siemenviljelyksen yli 2 ha kokonaisalan takia viljelyksen jokaisen kasvulohkon eristysvaatimus ulkopuolisiin timoteikasvustoihin on 50 m. **Viljelyksellä tarkoitetaan saman lajikkeen kaikkea tuotantoa, ei viljelyksen yksittäistä lohkoa.**

Lohko C voidaan hyväksyä siementuotantoon, jos viherrehu on tehty ennen siemenviljelyksen kukintaa.